

„TŪKSTANTMEČIO MOKYKLŲ“ PROGRAMA KULTŪRINIS UGDYMAS

TINKLALAIDE+REKOMENDACIJA nr. 5

Epizodo tema: „Ką kultūros laukas gali pasiūlyti mokytojams (-ojoms) jų darbe?“

Šias rekomendacijas įkvėpė „Tūkstantmečio mokyklų“ (TŪM) programos tinklalaidėje pašnekovių išsakytos mintys. Visą pokalbio įrašą galite išklausti [čia](#).

Tinklaidėje dalyvavo:

- Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos mokytojų duetas **LIANA: Andželika Aleksandravičiūtė ir Lina Sirgedienė**. Lietuvių kalbos mokytojos ne vienus metus dirba su įvairiomis kultūros įstaigomis, kūrėjais Vilniuje. Veda integruotas pamokas už mokyklos ribų, kuria pamokų planus įtraukdamos kitų dalykų kolegas ir kultūros institucijas, kūrėjus.
- **Inga Norkūnienė ir šuo Kuršis** – ne vienus metus dirba su vaikais ir suaugusiais, taip pat ir mokykloje, siūlydami kūrybiškus mokymosi metodus.
- TŪM programos kultūrinio ugdymo ekspertė **Živilė Etevičiūtė**.
- Pokalbį vedė **Viktorija Urbonaitė**.

Įvadas

Kultūrinis ugdymas visose bendrojo lavinimo mokyklose Lietuvoje – įprasta praktika. Nė viena mokyklos šventė neapsieina be koncerto, pasirodymo, spektaklio eskizo, kuriuos ruošia entuziastai mokytojai ir užklasinėse veiklose dalyvaujantys mokiniai. Įprasta išvažiuoti į ekskursiją, sudalyvauti muziejaus edukacijoje, surengti skaitovų konkursą ar pamatyti spektaklį. Visos šios veiklos, dažniausiai vykstančios šalia pamokų, – džiaugsmingas akcentas mokyklos kasdienybėje.

TŪM programos kultūrinio ugdymo srities kūrėjai, remdamiesi tarptautiniais ir Lietuvoje atliktais tyrimais bei dalyje mokyklų vykdoma praktika, siūlo kultūrinį ugdymą įgyvendinti ne tik šalia, bet ir pamokų metu. T. y. pasitelkti kūrybiško mokymosi metodus ir kultūros lauko siūlomus resursus pamokose. Tikslas – kad pamokų metu džiaugsmingų akimirkų tiek mokytojams, tiek mokiniams daugėtų. TŪM programa ir per ją skiriamas finansavimas siūlo mokykloms išbandyti arba tęsti kultūrinio ugdymo integravimo į ugdymo turinį būdus, metodus, kurie ilgainiui palengvintų mokytojų darbą įtraukiant įvairių poreikių vaikus į mokymosi procesą. TŪM programoje kultūrinis ugdymas apibrėžiamas kaip šiuolaikiškos kultūros (menų) ir kūrybiško mokymosi būdų mokykloje stiprinimas.

Šiose rekomendacijose daugiau dėmesio skyrėme kūrybiškam mokymuisi. Aiškinomės, kokia jo nauda mokytojams ir mokiniams ir kaip jį organizuoti.

Darbų ir pareigų daug, tad mokytojams neretai sunku prisiimti dar vieną naują, neišbandytą bendradarbiavimo kelią. Ir ar verta? Ilgalaikę patirtį mokykloje turinčių pašnekovių patirtis rodo, kad ugdomieji procesai už klasės ribų, organizuojami pasitelkus profesionalius kūrėjus, edukatorius, pajvairina mokymąsi, motyvuoja mokinius ir pačius mokytojus.

Tad kaip pradėti bendradarbiauti su kultūros lauku, kaip kūrybiškai žvelgti į mokymosi procesą ir ką turėti mintyse, kad pradžia būtų lengvesnė?

Pradėkime nuo įkvėpimo ir siekiamo rezultato

„Mes esame su Andželika tos mokytojos, kurios norime pasakyti, kad pamokos yra įdomios ir mokymasis gali būti įdomus.“ Lina

LIANA: Lina Sirgedienė ir Andželika Aleksandravičiūtė

„Į kultūrinės organizacijos pakviesti mokytojai ne tik praplėtė savo galimybių ribas, pažino save, savo kompetenciją sustiprino, bet ir atvėrė moksleiviams visiškai kitą galimybę mokytis, įsitraukti, dalyvauti, būti ne kultūros vartotojais, kaip mes dažnai sakome, o kultūros dalyviais ir kultūros proceso iniciatoriais...“ Inga

Inga Norkūnienė ir šuo Kuršis

Apie kultūrinio ugdymo integravimą į ugdymo turinį

Kai kūrybingi metodai ir kultūros lauko resursai ateina į pamokas

Ingos įžvalga: „Visada sakau mokytojams: jeigu jūs ugdote kompetenciją, kūrybingumą, kritinį mąstymą, visada paklauskite: o kiek aš esu kūrybingas, kiek aš kritiškai mąstau, kiek aš dalyvauju, kiek aš įsitraukiu?“

TŪM programoje kultūrinio ugdymo integravimas į ugdymo turinį pirmiausia skatina mokytis ir mokytis kūrybiškai. Kūrybiškas mokymasis prasideda nuo mokytojo. Mokyklos bendruomenės palaikymas labai svarbus, bet dideli dalykai prasideda nuo mažų žingsnių. Visos tinklalaidėje kalbintos pašnekovės sutiko, kad kūrybiškai mokytis gali visi mokytojai. Reikia tik drąsos pabandyti.

Inga: „Visi turi kūrybingumo geną. Mokytojai, kai jie išsilaisvina, jie ir supranta, kad visi yra kūrybingi ir surasti kažkokių sąsajų iš tikrųjų nėra taip sudėtinga. Čia yra tikrai drąsa, išdrįsti padaryti. Kūrybingumo kompetencija – išnaudoti, gebėti pasiimti resursus iš visur, kur tu esi. Aš čia esu ir ką aš su tuo galiu daryti? Kaip aš tai galiu pritaikyti viename ugdymo dalyke, kitame? Kultūrinės kompetencijos galimybių ribų išplėtimas ir yra mokytojo

kūrybingumas – ką, kokias galimybes mes galime per kultūrinę kompetenciją atverti mažuose miesteliuose. Resursai yra žmonės, aplinka, kuri mus supa. Kultūrinė kompetencija kalba apie tai, kad žmogus yra atsakingas už pasaulį, kuris jį supa.“

Kūrybiškas mokymasis nėra greitai rezultatų atnešantis procesas, nes kalba eina apie pokytį net tik mokytojams, mokyklos administracijai, bet ir patiems mokiniams. Idealiu atveju, taikyti kūrybiškus mokymosi metodus reikėtų nuo darželio, estafetę perimtų pradinė mokykla, progimnazija ir gimnazija. Iš kitos pusės, pradėti mokytis kūrybiškai niekada nevelu, nes atnešama „kitokio“ mokymosi nauda – akivaizdi.

Dalinas LIANA: „Žinoma, neišvengiame ir sunkumų. Vienas jų – laiko ir energijos sąnaudos. Tam, kad suplanuotum įtraukia ugdomąją veiklą, turi apgalvoti ir patikrinti visas detales. Negali tiesiog mintyse sau nusipiešti viziją ir pagalvoti, kad nueisi šen ar ten. Erdves reikia planuoti atsakingai, motyvuotai, suprasti, kodėl vienai ar kitai temai tinka vienokia arba kitokia erdvė, kaip ji padės atskleisti temą, kuo ji pasitarnaus jūsų pamokai. Jei susitinki su žmonėmis, privalai apgalvoti, koks jų indėlis į šią ugdomąją veiklą, ko tikiesi iš šių žmonių. Todėl labai svarbu bendrauti, diskutuoti, papasakoti savo viziją ir idėjas žmogui, kurį nori įtraukti į savo ugdomąją veiklą. Jis turi patikėti, kad tai naudinga ir prasminga veikla. Taigi, laiko ir energijos sąnaudos nėra menkos. Džiugi žinia yra ta, kad energija juda, judėjimas – gyvybė, vadinasi, grįžta dvigubai. Tad telieka pasverti, ko norime. Noras visada nuveda ten, kur širdis gali šypsotis.“

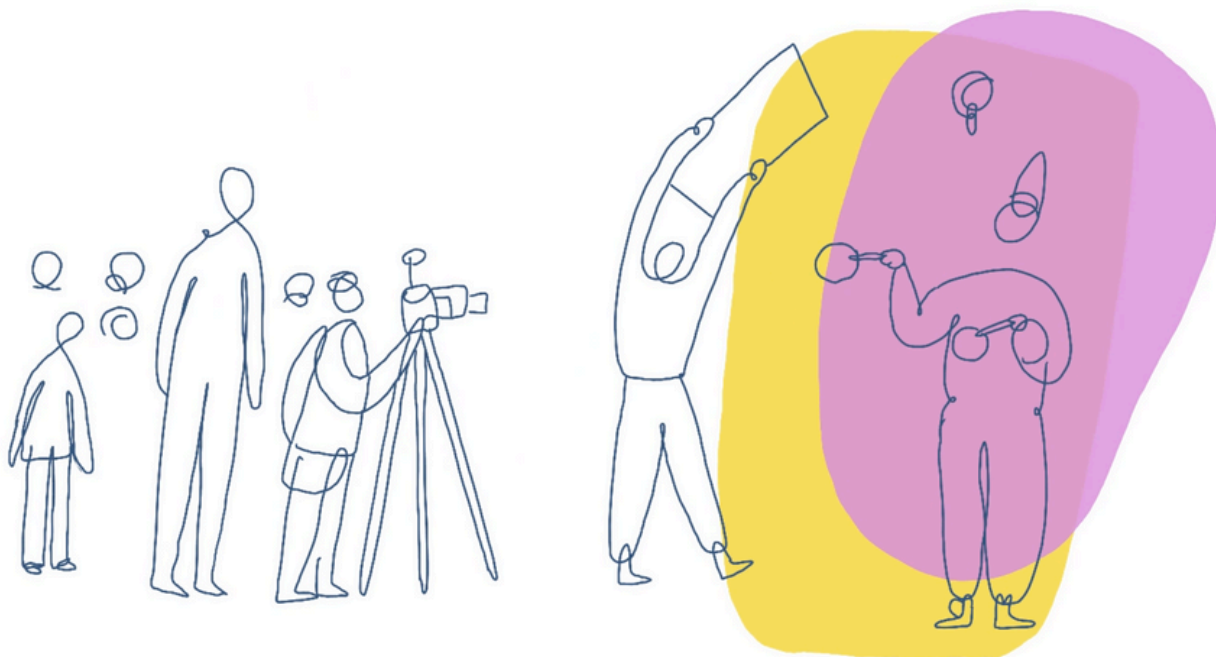
Ryžto, pastangų ir kantrybės pirmiausia reiks pačiam mokytojui. Tačiau, pamačius rezultatus, kaip sakė mūsų pašnekovės, nebekils noras grįžti į vadinamąjį tradicinį mokymąsi.

Inga dalinasi: „<...> per kultūrinę kompetenciją stiprinami akademiniai pasiekimai gali tapti ypatingai aukšti tiek matematikoje, tiek tiksluosiuose moksluose, tiek gamtos moksluose. Kultūrinės kompetencijos nereikėtų

suprasti siaurai – kad tai tik kultūra. Tai yra mąstymo įrankio įgijimas. Per kultūrą moksleiviai įgyja įrankį mąstyti, o mąstymas yra esminis dalykas, duotas žmogui. Jeigu žmogus mąsto, jeigu jis geba reflektuoti tai, ką suvokė, kokias žinias gavo, mes turime žmogų, kuris jau yra įsitraukęs į procesą.“

Lina dalinasi: „Kultūra yra tarsi atraminis taškas, nuo kurio atsispiriame. Mūsų patirtis rodo, kad būtent kultūra kiekvieną mokinį prakalbina, įgalina mokytis, praktiškai keičia visas nusistovėjusias nuomones apie tą mokinį.“

Andželika: „Taip, dažnai sakome, kad kultūra atrakina, o paskui jau mes atrakiname kultūrą. Tarsi atsiranda balansas, santykis, harmonija tarp to, kaip aš suprantu kultūrą, kaip aš į ją panyru, o vėliau ar aš pats gebu kvestionuoti kultūrą, būti joje, būti dalimi viso to proceso.“

Žinoma, toks mokymasis greičiausiai prasidės nuo vieno paprasto metodo integravimo į vieną konkretaus dalyko pamoką. Vėliau tokių metodų, kaip ir atskirų dalykų integravimo tarpusavyje, daugės. Ilgainiui integruotas įvairių dalykų mokymasis ne mokykloje vidutiniškai galbūt apims ir 10–30 proc. viso ugdymo proceso. Kiek toks mokymasis taps pagrindiniu mokymosi būdu, priklausys ne nuo vieno mokytojo, o nuo visos mokyklos bendruomenės. Tai ne vienų metų darbo rezultatas.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad tokio tipo mokymasis neretai yra integruotas skirtingų mokomųjų dalykų mokymasis, vadinasi, ugdymo proceso kūrime dalyvauja daugiau nei vienas mokytojas. Ilgainiui, išryškėjus teigiamiems tokio mokymosi rezultatams, į bendrakūros procesus noriai įsitraukia daugiau mokytojų. Geri pavyzdžiai užkrečia. Mokytojai jaučiasi bendruomenės dalimi, dalinasi savo patirtimis, žiniomis, stiprėja komandinis jausmas. Teigiamus rezultatus po truputį pradeda jausti visa bendruomenė. Savo patirtimi vienoje iš mokyklų dalinasi

Inga: „Tai, pirmiausia, bendruomenės telkimas.

Panaudoji kultūrinę kompetenciją įtraukiant mokyklos bendruomenę. Pavyzdžiui, vienoje mokykloje mokytojai turi tradiciją kartą metuose traukti burtus ir susikeisti pamokomis. Tai reiškia, kad dailės mokytoja moko vienuoliktokus biologijos apie smegenų struktūrą.“

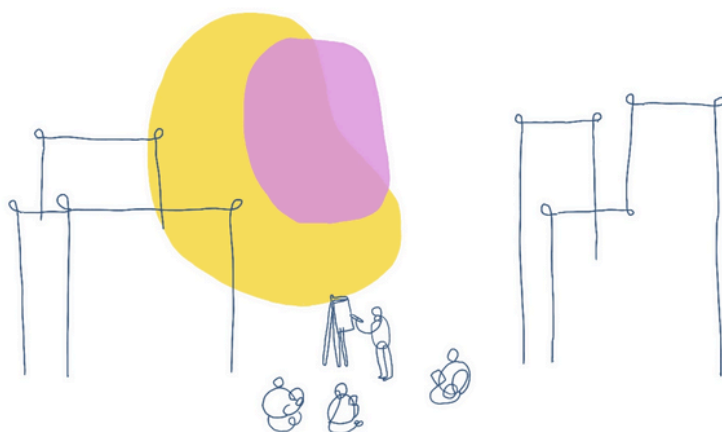

Šalia teigiamų aspektų, atsiranda ir dvejonų, girdimi nuogąstavimai, kad mokinius reikia paruošti egzaminams, o eksperimentavimas su kūrybiškumu gali negarantuoti gero egzaminų rezultato.

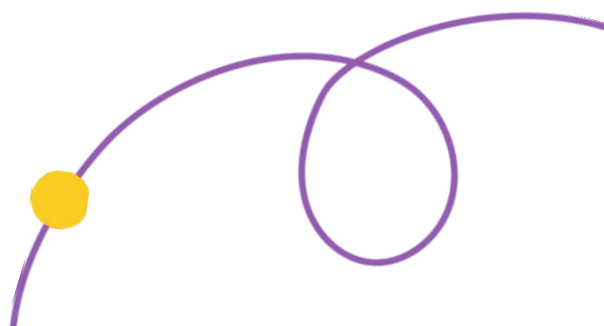
Andželika dalinasi: „Neišskirčiau mokymosi egzaminams ir kultūros kaip dviejų atskirų dalykų, nes mokydamasis tiesiog kitaip, kultūroje, tu mokaisi vis tiek tų pačių dalykų. Tai yra apie mąstymą, apie suvokimą, apie mąstymo procesus. Ar ugdymas vyksta už mokyklos ribų, ar toje pačioje mokykloje, tik pakeitus klasę ir išėjus pasižiūrėti, koks poveikslas kabo tiesiog šalia tavo klasės, sužinoti, kas kuria tą meną, kuris kabo koridoriuose, abiem atvejais mokomasi egzaminams. Mes išiname tą pačią programą.“

LIANA pasidalino, kad laiko pasiruošti „kitokioms“ pamokoms skiria daugiau nei tradicinėms, klasėje vykstančioms ir neretai tik vadovėlių besiremiančioms pamokoms. Tačiau ilgainiui pradėdi pastebėti, rinkti medžiagą pamokoms visur, kur būtum. Tai tampa tiesiog gyvenimo būdu, kuris pirmiausia atneša džiaugsmą pačiam kuriančiam mokytojui, o taip pat ir mokiniui.

Andželika dalinasi: „Domimės, kuo gyvena mūsų kultūra, kuo gyvena mūsų miestas, kas jame vyksta. Pasiskaitome žurnalus, žiūrime, kas yra „ant bangos“, kitaip tariant, kuo pulsuoja gyvenimas. Tad pamokos pritraukia įvairiausius kontekstus ir skatina vaiką mąstyti. Juk negali užsidaryti į celę ir mokyti, pavyzdžiui, vien daiktavardžio, kai nežinai, kur tas žinias paskui pritaikyti.“

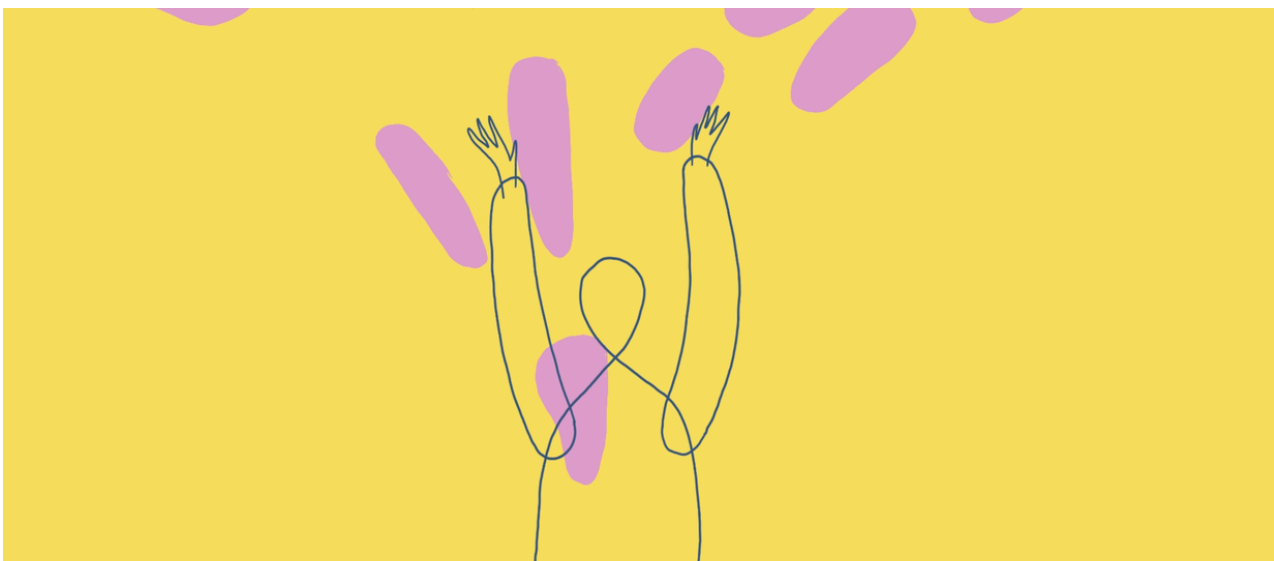

Ne klasėje vykstančių pamokų rezultatai taip pat vertinami. Mokytojos Andželika ir Lina sutiko pasidalinti įsivertinimo įrankiu – [refleksijos lapu](#). Mokiniai šį lapą pildo po integruotų pamokų, kurios vyksta ne klasėje. Pildymas – ne tik refleksijos būdas ir įgytų žinių įsivertinimas: šis procesas padeda stiprinti raštingumą. Apžvelgiant mokinių atsiliepimus, kreipiamas dėmesys ir į atsakymų savistabos kalbą, jos vartojimą.

LIANA dalinasi:

„Šalia kiekvienos paskirtos užduoties (veiklų, užduočių ciklo) mokiniai gauna užduoties vertinimo kriterijus bei asmeninio įsivertinimo įrankius, kurie skatina pamatuoti ir savo asmenybės augimą. Formaliai mokinius įvertiname mes, o asmeninį augimą stengiasi pasimatuoti pats mokinys ar mokinė. Šiai (įsi)vertinimo daliai skiriame ypatingą dėmesį, nes mums svarbus kiekvieno mokinio sąmoningumo augimas. Asmeninio augimo suvokimas apima reflektyvius klausimus apie ugdymo(si) procesą ir asmeninį kiekvieno mokinio indėlį į tą procesą, savistabą, kiek mokinys geba pastebėti vidinį ar išorinį pokytį. Labai dažnai mokiniai ne iškart mato tuos pokyčius, todėl įsivertinant, reflektuojant svarbus ir ugdytojo aktyvus dalyvavimas. Būtent mokytojai ir kiti proceso dalyviai (mokiniai) gali padėti pažiūrėti į save iš šalies, padėti atsakyti į klausimą „ko mokausi, kai mokausi“. Toks įsivertinimas padeda ne tik suprasti mokymosi procesą (reflektuoti mokėjimo mokytis kompetenciją), bet ir auginti kiekvieno mokinio pasitikėjimą savimi, suvokimą, kad į ugdymo procesą buvo įdėta pastangų, kad mokinys nebuvo tik pasyvus priėmėjas (atkreipiamas dėmesys ir į tai, kad kartais mokinys gali atrodyti kaip pasyvus dalyvis, bet jo viduje verda gyvenimas, pamoka jam gali kelti daug minčių). Šalia šių įsivertinimo formų taip pat skatinamas ir emocinis raštingumas, gebėjimas įsivertinti savo emocijų kaitą (pateikiamas emocijų ratas, emometras, mokiniai piešia savo patiriamų emocijų kreivę, mokosi įžodinti savo emocijas).“

Nuo ko pradėti

Čia (ne prioritetine tvarka) surašėme patarimus, kokius žingsnius žengti, pradedant taikyti kūrybiškus metodus pamokose.

Susirasti idėjinį draugą (-ę) mokykloje

Bet kokį nepažintą reiškinį lengviau nagrinėti ir suprasti, drąsiau jį įgyvendinti yra drauge su patikimu partneriu. Jis (ji) bus šalia, kai nesiseks, drauge galėsite aptarti nemalonus patirtis ir pasidžiaugti maloniomis, o tai dar labiau sustiprins santykį. Kai ryšitės pokyčiams (keisti tvarkaraštį, rengti pamoką už klasės ribų) dviese bus drąsiau ir lengviau sulaukti palaikymo iš bendruomenės. Neretai vienam iniciatoriui pritrūksta jėgų. Dviese ieškoti įdomių ir vertingų patirčių jūsų pamokai turinčių žmonių ar vietų – kur kas paprasčiau.

Lina ir Andželika kūrybiškai kaip darnus duetas LIANA dirba kartu penkerius metus. Jos dalinasi:

„Dirbti bendradarbiaujant su kitu žmogumi yra labai svarbu. Kartais gali atrodyti, kad vienam kažką daryti yra paprasčiau, tačiau mes įsitikinome, kad komandinė veikla yra produktyvesnė, pasidalintos užduotys lengviau įveikiamos, o pasidalintas džiaugsmas – dvigubėja. Savo ugdymo veiklų kelionę dviese pradėjome beveik atsitiktinai, suvedė bendra darbo erdvė – mokykla. Mokykloje nuolat stengėmės dalyvauti įvairiuose projektuose, mokytis. Taigi pastebėjome, kad turime bendrų sąlyčio taškų. Įvairiais etapais prie mūsų šaunaus dueto prisidėjo ir kiti kolegos, tad kartu ilgalaikėse ar trumpalaikėse veiklose dirbome ir trio, ir kvartetu. Dirbti bendradarbiaujant yra gera, nes nuolatos sulauksi palaikymo, juk niekam ne paslaptis, kad nesame nuolatos produktyvūs. Mums labai patinka metafora apie tai, kad tam, kad pumpuras pražystų, jam reikia laiko žiedui sukrauti. Šia metafora vadovaujamės, kai kalbame tiek apie savo darbą (idėjų generavimą, veiklų organizavimą ir įgyvendinimą), tiek apie mokymosi procesą, kurį stengiamės

kiek įmanoma lėtinti. Būtent todėl darbas dviese gali padėti, bendradarbiavimas – nuolatinė atrama ir palaikymas, kai tau labiausiai to reikia. Antra, dirbdama(s) komandoje nuolatos augi. Čia realizuojasi net pačios netikėčiausios idėjos, nes sulaukęs palaikymo drąsiau realizuoji, įgyvendini tai, ką sumanai. Mums darbas dviese reiškia gyvenimo būdą, kai darbas tampa gyvenimo dalimi ir, labai svarbu, asmeninių atradimų ir asmeninio augimo pagrindu. Darbo planavimas kartu leidžia pažinti ne tik žmogų, su kuriuo dirbi, bet ir mokinius. Planuodamos veiklas kartu mes ne tik ieškome to, kaip galime įkontekstinti ugdomąją veiklą, miestą, muziejus, galerijas, parkus ir juos paversti įtraukia mokymosi erdve, autentiška ir vienalaikė ugdymo(si) proceso patirtimi, bet ir mokinių gimtojo miesto savastimi. Kartu galime plačiau ir giliau reflektuoti apie tai, ko mokosi ir ko išmoksta mūsų mokiniai, kokias patirtis jie išgyveno, kokios emocijos, siejančios su ugdomąja veikla ir patirta erdve, išliko jų atmintyje. Būtent todėl mums atrodo, kad toks mokymosi procesas yra tikras, nesumeluotas, paliečiantis visus asmenybės augimo sluoksnius.

Svarbu ir tai, kad dirbdamos kartu ir pačios nuolat mokomės bendradarbiauti, priimti viena kitos ar aplinkinių kritiką. Labiausiai džiugina tai, kad reabilituojame mokytojo kaip kūrėjo suvokimą, pripažinimą. Taip ir jaučiamės, nes mums patinka kurti autentiškus, performatyvius ugdomojo proceso patyrimus.“

Susisiekite su kolegomis mokytojais (-ojomis), kurie galėtų pasidalinti savo patirtimis

Mokyklų ir mokytojų, ugdančių kultūrinės kompetencijas, tinklaveika

Skirtingų Lietuvos rajonų mokyklose dirba įvairių disciplinų mokytojai, kurie jau kurį laiką ieško ir randa sprendimų, kaip kūrybiškai mokyti vaikus, įtraukiant ir sudominant juos ugdymo turiniu.

[Inga Norkūnė](#) ir [LIANA](#) pasidalino mokytojų, su kuriomis jos dirbo, sąrašą. Šios mokytojos pasiruošios dalintis savo kūrybiško mokymo patirtimis. Esame tikri, kad tokių mokytojų yra daugiau, čia tik nedidelė dalis. Tad rinkitės ir kreipkitės.

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos
Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos Andželika ir Lina
e.p. liana.duetas@gmail.com

Klaipėdos Liudviko Stulpino progimnazija
Pavduotojos ugdymui Ilona Simanaitienė ir Renata Černiauskiene
e.p. ilona.simanaitiene@stulpinas.lt, renata.cerniauskiene@stulpinas.lt

Klaipėdos „Varpo“ gimnazija
Pavduotoja ugdymui Orianta Adomavičiūtė
e.p. orinta.adomaviciute@varpogimnazija.lt

Šilalės r. Pajūrio gimnazija
Pavduotoja ugdymui Irena Tverijonienė
e.p. itverijoniene@gmail.com

Socialinė pedagogė, klasės auklėtoja Jurgita Rumšienė
e.p. jurgitarumsiene@gmail.com

Vilniaus Lazdynų mokykla
Matematikos mokytoja Teresa Januškevič
e.p. teresajanuskevic479@gmail.com

Kretingos Simono Daukanto progimnazija
Pavduotoja ugdymui Živilė Sabaliauskaitė
e.p. zivile.sabaliauskaite@kdp.lt

Klaipėdos Baltijos ir Aukuro gimnazijų
Anglų kalbos mokytoja Rima Norkienė
e.p. rima.norkiene@baltijosgimnazija.lt

Dituvos pagrindinė mokykla
Istorijos mokytoja Milda Kontrimė
e.p. milda.kontrime@gmail.com

Jonavos „Neries“ pagrindinė mokykla
Mokyklos direktorės pavduotoja ugdymui Vilija Adomėlienė
e.p. vilija@joneris.lt

Pradėti nuo savęs ir savo aplinkos tyrinėjimo bei jos kūrybiško integravimo į ugdymo procesus

Visos pašnekovės sutarė, kad pradėti reikia nuo savęs ir savo aplinkos. Brangiai kainuojančių resursų (mokymai, priemonės ar projektai) ar privilegijuotos lokacijos (gyvenimas dideliame mieste) neturėjimas neatima kūrybiško mokymosi galimybes. Jūsų požiūris yra jūsų galimybė arba stabdis.

Dalinasi Inga: „Pamenu, pradinukų lietuvių kalbos mokytoja klausia: tai ką aš galiu mokykloje? Jie mokėsi minkštumo ženklą. Tyrinėdama savo kultūrinės kompetencijas, ji sugalvojo užduotį: vidury pamokos paleido pradinukus į mokyklą komandomis – komandinis darbas – surinkti kuo daugiau minkštumo ženklų. Kuo daugiau mokykloje esančių užrašų su minkštumo ženklu. Trečiokai iškelia į mokyklą tyrinėti. Mokykloje nebuvo labai daug užrašų su minkštumo ženklu, tad įdomiausia, kad vaikai pakeitė žodžius, pavyzdžiui, laiptai – laipteliai. Jie patys kūrybingai pasižiūrėjo į užduotį. Mokytoja džiaugėsi dabar tikrai žinanti, kad vaikai supranta, ką reiškia minkštumo ženklas žodyje. Tai ir yra kūrybingumo kompetencija – išnaudoti, gebėti pasiimti resursų iš visur, kur esi. Aš čia esu ir ką aš su tuo galiu daryti? Kaip aš tai galiu pritaikyti viename ugdymo dalyke, kitame? Tokios yra kultūrinės kompetencijos galimybės.“

Živilė Etevičiūtė

„Iš principo visa aplinka: mokyklos valgykla, upė, piliakalnis, muziejus, gali tapti savotiška metodine priemone pamokoje. Apsižvalgykite, kiek įvairių metodinių priemonių jūs turite. Ir pasitelkit tas, kurios padės lengviau ir įdomiau perteikti mokomą temą.“ Živilė Etevičiūtė

Pasiieškoti inspiracijų jau sukurtuose pamokų planuose ir išbandyti vieną kitą interpretuojant

Rekomendacijos, nuorodos, kur rasti jau sukurtas įdomesnes pamokas

Kad pradėti būtų drąsiau, pasižiūrėkite, kaip dirba kiti mokytojai. Apačioje rasite pamokų planų ir kitais formatais pateiktą informaciją apie kūrybiškas pamokas.

Inga ir LIANA pasidalino pamokų planais, kurie padės įsikvėpti. Galite jais naudotis ir tiesiogiai.

Pamokų kultūros įstaigose šaltiniai – inspiracijai:

Kūrybinių jungčių bendros rekomendacijos įdomioms pamokoms

[Mokymasis-miesto-erdvėse-Strategijos-Kurybines-jungtys-2023.pdf](#)
([kurybinesjungtys.lt](#))

[Mokymasis-už-klasės-ribų.-Praktinės-rekomendacijos-2022-Kūrybinės-jungtys.pdf](#) ([kurybinesjungtys.lt](#))

Mokslo ugdymas menu: <https://issuu.com/erneserne/docs/menas>

Pamokų planų idėjos ne tik miesto kontekste

<https://www.vilniusyramokykla.lt/>

Medijų raštingumo edukacinių metodų bazė

[Meno Avilys | Edukacija](#)

Kūrybingų pamokų idėjos

[https://kurybingumomokykla.lt/\(pridedamas_pdf_dokumentas\).](https://kurybingumomokykla.lt/(pridedamas_pdf_dokumentas).)

Lietuvos jūrų muziejus siūlo pamokas

https://muziejus.lt/sites/default/files/documents/2023-07/mokytiis_muziejuje_distopija_ar_realybe.pdf

Klaipėdos kultūros įstaigos:

https://issuu.com/profesorius_kursis/docs/kursis_puslapiai

Prisijunk prie jau esamų iniciatyvų

Lietuvoje vyksta įvairių kūrybiškam mokymuisi bendrojo lavinimo mokyklose skirtų projektų. Dalyvavimas juose jūsų mokyklai gali nieko nekainuoti. Kaip dalinosi mūsų pašnekovės, pradėdamos nuo vienos iniciatyvos, vieno projekto ir, žiūrėk, tu jau bendraminčių tinkle, reikalinga informacija pati tave pasiekia.

Čia Inga ir LIANA dalinasi keletu iniciatyvų, kurios nuolat siūlo galimybes dalyvauti nemokamai. Sekite juos socialiniuose tinkluose, užsisakykite jų naujienlaiškį arba tiesiog paskambinkite, parašykite išsakydami norą prisijungti prie jų veiklų.

Meno avilys

www.menoavilys.org

Kūrybinės jungtys

www.kurybinesjungtys.lt

Keliaujančios architektūros dirbtuvės

www.keliaujanciosdirbtuves.lt

Kūrybingumo mokykla:

<https://kurybingumomokykla.lt/>

Bibliotekos

Susisiekti su edukatoriais iš kultūros institucijų, jau bendradarbiaujančių su mokyklomis, kurie galėtų atsakyti į rūpimus klausimus

Pamokų kūrimas ir įgyvendinimas su žmonėmis ne iš švietimo srities gali praturtinti jūsų pamokų turinį ir pasiūlyti netradicinių mokymosi būdų. Kad tokia patirtis būtų sėkminga, būtina pasiruošti. Dalinasi LIANA: „Mes ieškome žmonių, kurie tikrai tiktų tai temai, arba tiesiog matome mūsų pažinčių ratą. Plečiame savo pažinčių ratą, atsitiktinai susipažįstame ir

kažkaip atsitiktinai tai būna menininkai. Pradedame kalbėtis, atsiranda noras susitikti ir bendrauti gyvai, ne nuotoliu ar telefonu. Bandome įtikinti, kad mums tikrai reikia, supažindinti su auditorija, su žmonėmis, pas kuriuos ateis, pasakojame, ką jie dabar mokosi, kaip viskas galėtų vykti. Kad neatsitiktų taip, kad menininkas ateitų pakalbėti apie save. Apie tai, ką jis veikia, kad tai netaptų tik profesiniu švietimu, bet kad jo veikla realiai būtų pamokoje matoma, kaip ji gali integruotis su tuo dalyku ar tema, kuri dabar yra dėstoma.“

Turbūt nerasite kultūros įstaigos, kuri nesiūlo trumpalaikių edukacijų. O yra ir tokių, kurios siūlo kartu su mokytojais jau paruoštus pamokų planus, kuriuos visi norintys mokytojai gali realizuoti kultūros įstaigoje. Kam važiuoti į kultūros įstaigą tik ekskursijai ar edukacijai, kai galite joje praveisti pamokas? Dalis kultūros įstaigose dirbančių edukatorių pasiruošę kartu su mokytojais sukurti naują unikalų ugdymo turinį.

Jeigu jau turite pamokų kūrimo su kūrėjais patirties, ar nevertėtų aplankyti šalia jūsų mokyklos esančios kultūros institucijos? Bibliotekos, menų mokyklos, muziejaus? Gal ten dirba žmonės, kurių žinios ir / ar įstaigos turimi resursai galėtų jūsų pamoką padaryti įdomesne? Kodėl nepabandžius kurti pamokų kartu su jais? Įdomi pamoka ne klasėje vaikus visada nuteiks itin pozityviai.

Kur ieškoti su mokyklomis jau dirbančių kultūros įstaigų?

Švietimo centrai Lietuvoje suteikia įvairiapusę pagalbą mokytojams. Klaipėdos mieste veikiantis Švietimo centras padės pedagogams užmegzti ryšį su savivaldybės kultūros įstaigų edukatoriais, kurie pasiryžę kartu su mokytojais kurti pamokas jų kultūros įstaigoje arba pasiūlyti jau sukurtų pamokų. Jei kyla klausimų dėl bendro ilgalaikio darbo su kultūros įstaigomis, prasminga kreiptis į savo savivaldybės švietimo centrą. Klaipėdietė Inga rekomenduoja Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centrą (<https://www.kpskc.lt/>) ir kontaktinį žmogų centro vadovę Raimondą Stirbieneį e.p. raimonda.stirbiene@kpskc.lt. LIANA rekomenduoja Klaipėdos rajono švietimo centrą (<http://old.krsc.lt/index.php?lang=lt>) ir jo vadovę Virginiją Kazakauskienę e.p. virginija.kazakauskiene@krsc.lt.

Kultūros įstaigos, kurios jau kuria pamokas kartu su mokytojais

Patikimų partnerių rekomendacijos

Inga ir LIANA pasidalino kultūros įstaigų, kuriose bendradarbiaujama integruojant kultūrinės kompetencijas į formalųjį ugdymą, sąrašą. Šiose įstaigose edukatoriai turi darbo su mokytojais patirties. Jie pasiruošę skirti laiko kartu su mokytoju sukurti pamoką kartu:

KKKC Parodų rūmai / Simona Martinkutė, +370 660 28 657,
e. p. simona.martinkute.margo@gmail.com

LNDM Laikrodžių muziejus / Eglė Rumbutytė-Šimienė,
e. p. egle.rumbutyte@lndm.lt, tel. 846 410 417, Agnė Jonikaitė,
e. p. agne.jonikaite@lndm.lt, tel. 8 46 410 417

LNDM Prano Domšaičio galerija / Vaiva Kulišauskienė, tel. 846 410 421,
e. p. vaiva.kulisauskiene@lndm.lt

Nacionalinė dailės galerija / Eglė Nedzinskaitė,
e. p. egle.nedzinskaite@ndg.lt, tel. +370 5 219 59 61

Vytauto Kasiulio dailės muziejus / Rima Povilionytė, tel. +370 5 243 1138,
e. p. rima.povilionyte@lndm.lt

Mažosios Lietuvos istorijos muziejus / Agnė Adomaitytė, tel. 8 601 01 082,
e. p. edukacija@mlimuziejus.lt

MO muziejus / Monika Alseikaitė-Kisielienė, e. p. registracija@mo.lt

Klaipėdos koncertų salė / Dovilė Kirdaitė, tel. 8 678 38 901, e. p.
dovile.kirdaite@koncertusale.lt

Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus / Justė Kutkienė, tel. +370 684 843 88, e. p. juste.kutkiene@ciurlionis.lt

Klaipėdos miesto savivaldybės Imanuelio Kanto viešoji biblioteka / Vida Narveišytė, tel. +370 652 79 997, e. p. vida.narveisyte@gmail.com

Lietuvos Jūrų muziejus / Ieva Garlaitė, tel. +370 659 21 932,
e. p. edukacija@muziejus.lt

Šiaulių dailės galerija / Roberta Stankutė, tel. +370 41 521 161,
mob. +370 623 89 459, e. p. roberta.stankute@siauliugalerija.lt

Žingsnis po žingsnio

Nedideli praktiški patarimai

Įsivardykite, kokią problemą norite išspręsti, t. y. susikonkretinkite, kokias temas sunkiausia perteikti mokiniams.

Išsirinkite vieną temą.

Peržiūrėkite jau paruoštų pamokų planus prieinamose duomenų bazėse. Gal rasite, kas įkvėps?

Gal norėtumėte pasimokyti, prisidėti prie jau esamo projekto, iniciatyvos?
O gal pakaks pasikalbėti su patirties kūrybiškuose mokymuose turinčiomis kolegėmis?

Pažvelkite į savo mokyklos aplinką kitomis akimis. Galbūt mokykloje arba šalia jos yra vietų (biblioteka, valgykla, vykstanti paroda ir t. t.), objektų, kuriuos galėtumėte įtraukti į vieną iš pamokos užduočių?

Gal turite kolegų (-ių) mokykloje, su kuriais norėtumėte išbandyti darbą kartu?

Nėra laiko išeiti iš mokyklos?

Dauguma kūrybiškai dirbančių mokytojų judina tvarkaraščius. Čia pasitarnauja ir tarpdalykinis integravimas. Tokiu atveju iškart turėsite daugiau

laiko išvykai. Pradėsite nuo kelių pamokų, ilginiui, su pasirinkta klase gal vesite (pavyzdžiui, kartą per savaitę) pamokas ne mokykloje ir visą dieną?

Planuodami pamokas už mokyklos ribų derinkite jas prieš mokslo metų pradžią, kad būtų lengviau suderinti tvarkaraščius.

Išvažiuoti svarbu, bet įsivertinkite, kiek galite pamatyti, aplankyti ir patirti tiesiog pėsčiomis, šalia mokyklos.

Pasidairykite patikimų partnerių šalia esančiose ar tolimesnėse kultūros institucijose.

Pasiruoškite laiko ir energijos sąnaudoms.

Nusiteikite proceso metu daug ko išmokti: bendradarbiauti, priimti kritiką, generuoti idėjas, planuoti, įvertinti ir pritaikyti mokymuisi įvairiausias erdves, reflektuoti.

TŪM Tūkstantmečio
mokyklų
programa

Finansuoja
Europos Sąjunga
NextGenerationEU

NAUJOS KARTOS
LIETUVA

esfa EUROPOS
SOCIALINIO
FONDO
AGENTŪRA

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Refleksijos lapas

<p>Ką darau šioje pamokoje?</p>	<p>Ką mąstau ir kalbu pamokoje? Kokių minčių kelia pamoka?</p>
<p>Ką šiandien sužinojau apie save? Kas manyje keičiasi pamokos metu?</p>	<p>Kodėl / kuo man svarbu tai, ko mokausi dabar?</p>